

תַּחַיָּה

Відродження

Щомісячна газета Чернігівської єврейської громади

№ 08

(309)

31 серпня
2023 р.

УкрОЗЕТ

Сторінки філателістичного літопису

29 серпня 1924 року постановою Президії ЦВК було утворено Комітет із земельного устрою єврейських трудиників (КомЗЕТ) при президентстві Ради національностей ЦВК СРСР. Метою створення нового комітету проголосувалося запечення єврейського населення СРСР до продуктивної праці.

Мал. 1

17 січня 1925 року в Москві для сприяння КомЗЕТу було створено громадську організацію ОЗЕТ. Товариство мало регіональні філії: БелОЗЕТ (у Мінську), УкрОЗЕТ (у Харкові), ТатОЗЕТ (у Казані), КримОЗЕТ (у Сімферополі), ГрузОЗЕТ (у Тбілісі). Товариство ОЗЕТ опікувалося переїздом єврейських поселенців на нові місця проживання, проводило професійний інструктаж, зводило будинки, здійснювало водопостачання та землевпорядкування, забезпечувало худобою та інвентарем. Усе це потребувало значних коштів, частина з яких надходила від товариств друзів ОЗЕТ у США, Данії, Франції, Бельгії.

Мал. 2

Камдрук. Окрайт. 774-10000

гії, Нідерландах. Загалом за кордоном було створено 14 організацій для сприяння єврейському землеустрою в СРСР. Велику допомогу єврейські сільськогосподарські поселення отримували від Агро-Джойнта.

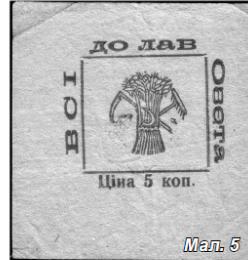
Агро-Джойнт існував у СРСР із липня 1924 до листопада 1938 року. Він був однією з найбільших і найпомітніших іноземних громадських організацій у СРСР. Утворений він був фактично вже 1922 року, коли Джойнт (Американський єврейський об'єднаний розподільчий комітет зі штаб-квартирою у Нью-Йорку) склав під проект відбудови єврейських поселень на півдні України і уклав угоду з радянським урядом, яка давала змогу особисто обирати райони для надання допомоги, безперешкодно ввозити необхідні товари і персонал, а також вільно набирати штат співробітників. Офіційно Агро-Джойнт було затверджено в СРСР 21 липня 1924 р. за рішенням Виконавчого комітету Джойнта. 29 листопада 1924 р. Агро-Джойнт уклав договір з урядом Радянського Союзу, від імені якого виступив КомЗЕТ. Зарубіжні організації закуповували для радянських євреїв сільськогосподарську техніку, медичне обладнання. На обладнанні, переданому Джойнту, часто кріпилися спеціальні таблички (мал. 1). Додатковим джерелом фінансування стали лотереї ОЗЕТ, що проводилися в 1928, 1929, 1931 і 1933 роках. Унаслідок пропагандистської діяльності, розгорнутої цими

організаціями, до СРСР навіть почали приїжджати євреї з інших країн, щоб вступити в єврейські колгоспи.

Українське відділення ОЗЕТ випустило дві віньєтки і дві марки для збору коштів на різні цілі (нагадаємо, що марки із зазначенням розміру внеску і віньєтки без зазначення номіналу практично були квитанцією за внесені гроші). Віньєтка (мал. 2) розміром 52 x 66 міліметрів, що містила написи українською мовою та мовою ідиш,

Мал. 4

Мал. 5

використовувалася для збору коштів на відправку переселенців.

На мал. 3 зображене ще одну віньєтку Українського ОЗЕТу розміром 51 x 63 міліметрів, випущену в м. Кременчуцьку 1929 року. На ній відтворюється малюнок, розміщений на лотерейному квитку ОЗЕТ 1929 року (мал. 4).

У 1931 році УкрОЗЕТ випустив марку (мал. 5) номіналом 5 копійок розміром 60 x 63 міліметрів, у центрі якої в прямокутній рамці зображене емблема ОЗЕТу: сін, серп і схрещені коса та граблі. Напис закликає всіх вступати до лав ОЗЕТу.

А у 1932 році в організаціях ОЗЕТ проводився збір коштів на будівництво ... танків. Здійснювався збір грошей і в УкрОЗЕТ, зокрема за рахунок продажу марок номіналом 10 копійок (мал. 6).

Володимир БЕРНШТАМ (Ізраїль),
спеціально для газети «Тхія»

Мал. 6

Мал. 3